

Váncza, Márk: Garden city microcosmos (Kertvárosi mikrokozmosz)
 Citation: Metszet, Vol 14, No 2 (2023), pp 46-51,
<https://doi.org/10.33268/Met.2023.2.6>
 Received: 29 December 2022
 Accepted: 21 February 2023
 Published: 17 April 2023

RESTORATION OF A WEEKEND HOME, GÖD, HUNGARY; ARCHITECTS: PÉTER KLOBUSOVSKI DLA and BALÁZS ROSE

The house in Göd project presents the case that the preservation of existing buildings does not necessarily have to be based on the external appearance. Importance was placed upon increasing comfort and quality of space. The materials of choice, brickwork, timber, and fine metalwork details create a home where every space is logically interlinked offering views in all directions. In addition, a garden pavilion which offsets the main composition, whilst providing further accommodation.

01

02

KERTVÁROSI MIKROKOZMOSZ

NYARALÓÉPÜLET ÁTALAKÍTÁSA | GÖD

A Duna mentén található Göd a fővárost elhagyók kedvelt agglomerációs célpontja. A kiköltözés jelensége itt nemcsak az utóbbi évtizedekre jellemző, hanem legalább százéves előzményre tekint vissza. Magyarországon a századfordulóra erősödött meg a polgárság, mint önálló identitású társadalmi réteg. A mindennapi élet terén is újításokat hozó polgári értékrend része a nagyobb fokú mobilitás iránti igény, aminek egyik hozadéka a városból való kimozdulás volt. Természeti környezetének és a fővároshoz közeli elhelyezkedésének köszönhetően Göd a nyaraló célú kiköltözés célpontjává vált. Mái meghatározó kertvárosi karakterét az 1920-as években nyerte el, amikor a Dunára vágyó, nyugalmat kereső pesti polgárság építkezni kezdett a vízparthoz közel. [1][2] A nyaralóvilla mint épülettípus ekkor alakult ki és vált elterjedtté. Kritikánk tárgya a villáknál szerényebb méretű, de egykor polgári nyaralóként épült ház átalakítása, melyet Klobusovszki Péter és Rose Balázs terveztek.

02

- 01 Oromfallyal zárt utcai homlokzat, földszinten a nappali monitorablakával
- 02 Anyaghasználat és részletképzés az oldalhomlokzaton

ÉPÍTÉSZ |
Klobusovszki Péter DLA, Rose Balázs

FOTÓ |
 Danyi Balázs

SZERZŐ |
 Váncza Márk

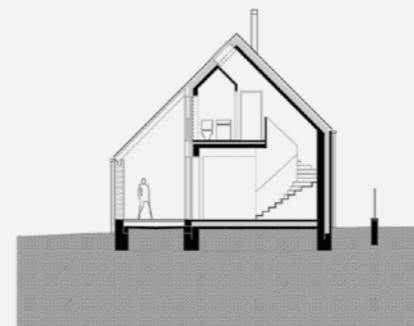
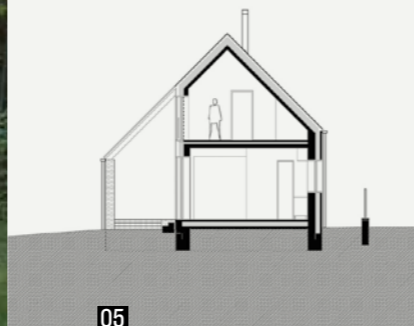
__A szűk Tompa Mihály utca jellegét a sűrű növényzet és a családi házak szabadon álló beépítése határozza meg. A kertvárosokra általában jellemző kerítéskompozíciók és utólagos melléképületek heterogén összsképet adnak. Az épület saroktelken áll, környezetétől és az aktuális szabályozástól eltérő módon, a telek hosszanti oldala mentén. Elhelyezkedésének legnagyobb előnye, hogy a ház mögött használható méretű kert alakult ki, ami az eredeti épület megtartására és felújítására ösztönözte mind a tulajdonost, mind az építészeket. A döntés alapvetően meghatározta az épület térkapcsolatait, és lehetővé tette a tervezők számára a saroktelek nyitottságából adódó helyszínrajzi nehézségek elkerülését. A ház, a melléképület, a kerti pavilon és a kerítés mind egy átfogó téri kompozíció alkotóelemei, amelyeket az építészek egy öreg diófa köré szerveztek. A részek egységbe szervezésével az épített elemek egyfajta sűrűsödése alakult ki a telken. Az

01

07

- 03 Az udvar felé nyitott belső homlokzat eltolható fa-struktúrája
- 04 A hátsó oromfal képletszerű nyílásrendje a fal tömegszerűségét erősíti
- 05 Keresztmetszetek
- 06 Udvari homlokzat

03

05

06

04

átfogó építészeti rend egyértelműsíti a térkapcsolatokat, elkerülve ezzel a kertvárosi beépítésekre sokszor jellemző homogén, jellegtelen téri helyzeteket. Az épített kerítés, a főépület zárt hosszhomlokzata és a melléképület büntüje egyértelműen zárja a telek hosszoldalát az utca felől. A kerítés szakaszonkénti áttörésével a zártságot mégsem érezzük erőltetettnek, a belátás ugyanis helyenként megengedett. A másik oldal felé az épített rend jó érzékkel fellazul, helyet adva a telek gazdag növényzetének. Az udvar a körbezárt kertek egy variációjaként intimitást ad, mégsem teljesen zárt.

—A kompozíció kiinduló eleme az egykori nyaralóépület, amelynek kontúrja változatlan maradt, szerkezete és homlokzatai azonban jelentős átalakításon estek át. A tervezők elbontották a régi nyaraló tetőszerkezetét. Helyére beton zárófödém és koporsófödém került, így fenn ki lehetett alakítani a hálószobákat. A tető geometriájának mind funkcionálisan, mind formailag jól tett a gerinc eltolása: egyrészt a hálók teljes értékű oldalhomlokzatot kaphattak, ami mutatja az épület kert felé való nyitását. Másrészt az aszimmetrikus tető átírja az oromfalas homlokzat

05

06

03

04

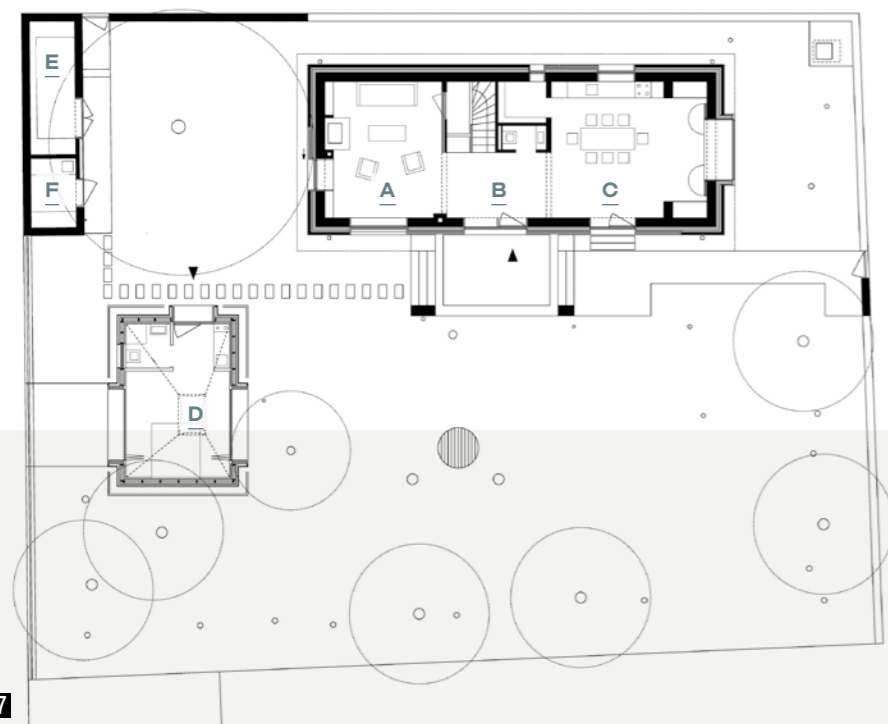
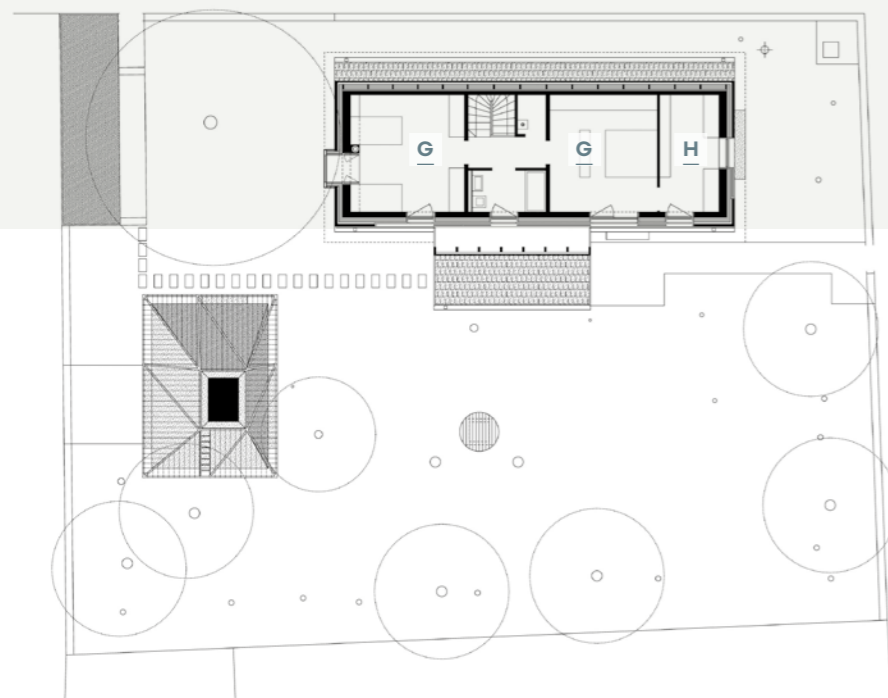
hagyományos összképét, kortárs ízt adva a homlokzatnak. Az alsó szinten, az eredeti épület háromszatú elrendezését továbbörökítve a közösségi funkciók és egy dolgozószoba kapott helyet. Az észszerű megbízói program értelmes méretű, jól használható tereket eredményezett. A nyersbeton földém, a fehérre vakolt falak és a nagyméretű fa nyílászárók határolta térsor az építészek által tervezett beépített bútorok révén válik otthonossá és személyessé. A belsőépítészeti egyetlen anyaga a tölgyfa, mégsem érezzük fullasztónak, mivel a bútorok részletképzése egységes, szinte szobrászi igényességgel készült. Egy jól kitalált bútor belsejében érezzük magunkat, ahol mindenhez jól esik hozzányúlni.

—Kívül a homlokzatokra új, korszerű kérget terveztek az építészek. A szükségszerű hőszigetelésre téglaburkolat került, ami átírta a ház összképét. Anyagszerű, érdes felülete enyhén színjátékos képet ad, ami a síkban tartott világosszürke fugákkal együtt történeti párhuzamokat ébreszt, gondoljunk akár az északnémet téglalapítészetre vagy a háború utáni skandináv modernre. Összhatásában az épület tömegszerűségét erősíti, finoman kiemelve kertvárosi környezetéből, utalva az egykori nyaralóvillák máig jelenlévő hagyatékára. Téglából épült a melléképület és a tömör kerítés is, amely anyagában is tovább erősíti a beépítés egységességét. A kert irányába felnyíló hosszhomlokzaton osztott fa struktúra jelenik meg, ami mögött eltolható spalettákkal nyílnak meg az üvegezett felületek. A részletek szépek és jól kitaláltak, nagy mennyiségű munkabefektetést tükröznek mind tervezői, mind kivitelezői részről.

—A kompozíció leginkább talányos eleme a kert végében álló pavilon. Térkapcsolatai és helyszínrajzi elhelyezkedése egyértelműen az építészeti kompozíció részévé teszik. Belül szinte szentély tisztaságú, fával burkolt, homogen összhatású centrális tér áll. Kívül a kedvesen aszimmetrikus tömeg bitumenes lemezzel burkolt felületén

08

09

- A | Nappali
- B | Előtér
- C | Konyha, étkező
- D | Pavilon
- E | Raktár
- F | Nyárikonyha
- G | Szoba
- H | Gardrób

07

- 07 | Helyszínrajz és vezérszíni alaprajz
- 08 | A földszinti térsor
- 09 | A pavilon felnyíló szerkezete
- 10 | A pavilon és ház között kialakult udvar

rozsdamentes acélkeretre futtatott vadszóló nő. Évszakonként változó képével ezáltal maga az építmény is szinte a természet részévé válik. Szép párhuzam ez a szomszédos telken elterülő, több hektárnyi kiterjedésű Szakátskerttel, amelynek buja növényzete a drótkerítés túloldalán kezdődik. A szándékoltan nyers, már-már durva anyaghasználatot átlényegíti a perfekcionista részletképzés igénye és a magas szintű kivitelezői megvalósítás. A technicizmus és intuíció egymást erősítő, jól eltalált aránya kategóriákon kívüli, enigmatikus tárggyá emeli a kis pavilon épületét.

—A gödi ház számomra fontos tanulsága, hogy a meglévő épületek megtartásánál nem feltétlenül a külső megjelenés prioritásából kell kiindulni. A helyszínrajzi adottságok felismerése és lehetséges továbbvitele legalább ilyen fontos potenciált, egyben nagyobb fokú alkotói szabadságot adhat a tervezőnek. A telepítésből adódó térkapcsolatok átörökítésével, a kortárs építészet eszközeivel történő továbbberősítésével olyan nagyvonalú, átfogó kompozíciók szülehetnek, melyekre kiindulópontként maga az eredeti épület adott lehetőséget.

A szerző a BME Építőművészeti Doktori Iskola hallgatója.

10

08

09

10

A gödi ház számomra fontos tanulsága, hogy a meglévő épületek megtartásánál nem feltétlenül a külső megjelenés prioritásából kell kiindulni

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Buskó, Tibor László – Jósza, Attila: „Az urbanizációs folyamatok megjelenése Budapest környékén, Előtanulmány egy történeti szempontú urbanizációs modell kidolgozásához”, *Tér és Társadalom*, Vol 27, No 4, pp 75-94. <DOI: 10.17649/TET.27.4.2547> [utolsó belépés: 2023-03-09].
- [2] Szabó, Julianna: „Dunai nyaralás rejtett öröksége: Eltűnő nyaralók tanulságai Dunaharaszttiban”, *Metszet*, Vol 10, No 3, pp 46-49. ISSN 2061-2710, <DOI: 10.33268/MET.2019.3.9> [utolsó belépés: 2023-03-09].

ÉPÍTÉS TERVEZŐK: Klobusovszki Péter DLA, Rose Balázs (Klobusovszki Építészet Kft.) | ÉPÍTÉS MUNKATÁRS: Budai Péter | STATIKA: Ther Tamás PhD | ÉPÜLETGÉPÉSZET: Oltvai Tamás | ÉPÜLETVILLAGOSSÁG: Méhész Márton | ÉPÜLETSZERKEZETI KONZULENS: Kapovits Géza | KÖLTSÉGBECSLÉS: Kollár László | GENERÁLKIVITELEZŐ: Gembau Kft. | ASZTALOSMUNKÁK: Bargel Károly